

22. KVĚTNA 2020

JAKO KAŽDÝ PÁTEK JSEM PRO VÁS PŘIPRAVIL STRUČNÝ PŘEHLED ZPRÁV
Z ČESKÝCH LITERÁRNÍCH LUHŮ A HÁJŮ:

Kulturní centrum a specializované knihkupectví **Diera do sveta**, které vzniklo v roce 2014 za účelem vytvoření zázemí pro nezávislou, alternativní a menšinovou kulturu, zorganizovalo namísto plánovaného třídního setkání online diskuzi o **nezávislých nakladatelstvích**. Virtuální debaty moderované Janem Púčkem z nakladatelství Absynt se zúčastnili překladatelka Aňa Ostrihoňová, která vede slovenské nakladatelství Inaque, dokumentaristka Barbora Baronová z českého nakladatelství wo-men a Slavo Sochor z banskobystričského občanského sdružení Literárna bašta, vydávajícího i vlastní knihy. „Ukazuje se, že když si my, malí nakladatelé, vytváříme svou rodinu, může nám v podobných situacích suplovat partnera, který selhal. V Česku začala aktivizace nezávislých nakladatelství. Nejen v takových chvílích je zásadní si vybrat dobrého partnera — třeba zrovna pro distribuci,“ řekla Baronová. A zároveň si chválila, že tato situace otevřela řadu témat, a vyjádřila radost z toho, že se najednou malí nakladatelé dostávají i do médií. Shrnutí obsahu celé [diskuze](#) nabídl na webu H7O.cz Jakub Pavlovský.

„Nakladatelé se kvůli epidemii koronaviru dostali do svízelné situace. Hlavní město Praha se jim rozhodlo pomoci a věnovalo Městské knihovně v Praze 10 milionů korun navíc. Za tyto peníze nakoupí knihy papírové i licence ke knihám elektronickým,“ uvedla na svém webu [Městská knihovna v Praze](#).

Insolvenční soud v Českých Budějovicích poslal [vydavatelství Mladá fronta do konkurzu](#). Rozhodl o tom na schůzi věřitelů MF, která trvala víc než 16 hodin. V insolvenčním řízení se

s pohledávkami k MF přihlásilo víc než sto věřitelů, kteří žádají celkem 341 milionů Kč. Mladou frontu dosud vlastní podnikatel František Savov, který je v Česku obviněn v kauze daňových podvodů a žije v Londýně. „Provoz společnosti zůstává zcela zachován a naše produkce tímto rozhodnutím nebude nijak omezena,“ prohlásil po následném verdiktu soudu Jan Mašek, generální ředitel Mladé fronty, která je nejstarším českým kontinuálně působícím vydavatelstvím a nakladatelstvím (letos uplynulo 75 let od jejího založení). Zástupci Mladé fronty u soudu navrhovali reorganizaci společnosti. Argumentovali tím, že konkurz by mohl vyvolat paniku u partnerů i zaměstnanců. Firma za předchozí tři roky postupně zvedala tržby, ale i tak nakumulovala ztrátu přes 150 milionů Kč.

Na pomoc knihkupcům, jejichž tržby klesly v důsledku pandemie koronaviru, začala akce nazvaná [Staň se hrdinou – Zachraň knihkupectví](#). Nakladatelé ze své produkce vybrali 80 titulů, u kterých očekávají velký zájem čtenářů, a u každého se vzdali části zisku. Knihkupci, kteří po zmírnění opatření proti koronaviru mohli otevřít prodejny, získají prodejem každého výtisku těchto bestsellerů ke své obvyklé marži ještě deset korun navíc. Výběr titulů a zmíněná částka ovšem vyvolaly řadu kritických komentářů, podle nichž je celá kampaň spíše nápaditým PR zúčastněných nakladatelů.

O důvodech svého odchodu z čela organizačního výboru **Šrámkovy Sobotky** napsala na Facebooku [Eva Marková](#): „Původně byla na 4. května dohodnutá schůzka, kde se mělo rozhodnout o konání či nekonání festivalu, ta však byla bez uvedení důvodu a jakéhokoli ohlášení přesunuta na 29. dubna, kde se údajně na přání přípravného výboru rozhodlo, že se festival letos neuskuteční. Přípravný výbor o tom byl zpraven 30. května vpoledne. A tohle celé byla poslední kapka, po které jsme se s holkama z organizačního výboru dohodly, že okamžitě odcházíme. Ne kvůli zrušenému festivalu, ale kvůli tomu, jak se v Sobotce (ne)komunikuje.“ Jak se můžeme dočíst na internetových stránkách ŠS, jistou „náhradou“ za zrušený ročník by mělo být spuštění nového webu: „Bude tu ohlédnutí za minulými ročníky, archivní materiály i články o historii festivalu. Doplníme aktuální materiály a také představíme budoucí ročník.“

V souvislosti s epidemií koronaviru vypsal **České literární centrum**, sekce Moravské zemské knihovny v Brně, stipendium pro autorky a autory z České republiky. Ze 182 žádostí vybrala odborná komise [16 stipendistů](#) ve čtyřech žánrových skupinách, kterým rozdělila celkem 560 tisíc korun. Stipendia budou čerpána od června do září 2020. V jednotlivých žánrových kategoriích komise vybrala následující stipendisty: umělecká próza – Petr Borkovec, Anna Cima, Markéta Pilátová, Marek Šindelka; poezie – Básník Ticho, Milan Děžinský, Petr Hruška, Jitka Bret Srbová; komiks – Džian Baban, Juliána Chomová, Lucie Lomová, S. d. Ch.; tvorba pro děti a mládež – Marka Míková, Jana Šrámková, Martina Trchová, Eva Volfová.

*

Byl vyhlášen 48. ročník [Literární soutěže Františka Halase](#), které se může zúčastnit každý autor ve věku od 15 do 29 let (včetně) se svými dosud nepublikovanými básnickými texty napsanými v českém jazyce. Uzávěrka 15. 7. 2020.

Novým webem se pochlubil nedávno založený [Cech nakladatelů](#). Kromě seznamu nakladatelství sdružených v této organizaci zde naleznete otevřený dopis, který adresovali ministru kultury Lubomíru Zaorálkovi, nebo pozvánku na chystaný Bookfest – festival malých nakladatelů, který se bude konat 30. až 31. května na palubě pražské (A)VOID Floating Gallery.

[Červený domek](#), jak se říká domu z červených cihel básníka **Petra Bezruče**, se po letech chátrání otevřel jako muzeum. Dům prošel kompletní rekonstrukcí, vnitřní expozici věnovanou životu umělce pak připravili pracovníci prostějovského muzea. Autor Slezských písní tak má vedle opavského památníku další připomínkové místo. Provoz Červeného domku bude pouze sezonní, a to od dubna do října s otevírací dobou od úterý do neděle.

Dalším autorem, který letos přijede na **Festival spisovatelů Praha**, je americký romanopisec, povídkář a esejista [Jonathan Lethem](#). Z jeho děl se českého vydání dočkaly romány *Sirotci z Brooklynu* nebo *Pouštní dívka*.

Zpěvačka a herečka **Monika Načeva** na novém albu spolu s klávesistou Davidem Kabzanem a bubenicí Markétou Pták zhudebnili texty básníků pronásledovaných minulým režimem. Svou desátou studiovou desku [Zdivočelí koně](#) s texty Pavla Zajíčka, Ivana Martina Jirouse, Vladimíry Čerepkové, Václava Hraběte, Věry Jirousové nebo Šárky Smazalové pokřtí Načeva 4. června v Kampusu Hybernská.

*

„Celkem pět z šesti knih, které měli jejich tvůrci českému publiku představit, již vyšlo nebo brzy vyjde v českém překladu. Kdo se chce začíst už teď, má jedinečnou příležitost díky (průběžně doplňovanému obsahu) webových stránek [Das Buch](#), kde najde mj. ukázky ze zmíněných titulů,“ píše [Jitka Nešporová](#) v souvislosti se zrušením Světa knihy a plánovaného programu německy psané literatury *Das Buch 2020*.

„Najdete tam nejrůznější zpodobení lásky a milostného citu. Editorial si napište samostatně, zahajuje skvostný Petr Borkovec, následuje hutná anketa na téma *Co je to milostná poezie?* s obrazovým doprovodem (odpovídali Vít Janota, Jiří Dynka, Svatava Antošová, Martin Poch, Milan Šedivý, Pavel Piekár, Klara Hurková, Adam El Chaar, Tomáš Čada Daniel Soukup, Derek Rebro), a pak už básnický veleblok s Jaroslavem Vrchlickým v čele,“ zvala na Facebooku k četbě nového vydání [RAVTu](#) (10/2020) jeho editorka **Olga Stehlíková**.

„Dlouho jsem váhal, jestli reagovat na text Evy Klíčové *Kritika v osamění* (Host 1/2020) pojednávající o První bilanci. Článek se věnuje pravidelné prosincové diskusi o české literatuře uplynulých dvanácti měsíců, kterou pořádá Ústav pro českou literaturu AV ČR. Tu

jsem loni organizoval a moderoval. K reakci mě nakonec přivádí především potřeba upozornit na to, jak Eva Klíčová pomocí účelově nastavené perspektivy hodnocení První bilance, nesené náležitou rétorikou a taktickým výběrem informací, vyrobila z události (tj. toho, co se stalo) ‚důkaz‘ (to, co je) o krizi současné české literární kritiky,“ začíná polemická reakce [Martina Lukáše](#) na výše uvedený text **Evy Klíčové** na webu H7O.cz.

„Vážený pane premiére, jsem česká spisovatelka, žijící dlouhodobě ve Francii. Nemyslím si, že byste moje jméno mohl znát. Muž, který řídí stát a neustále se rozrůstající firmu, jistě nemá na literaturu čas. A teď ještě do toho ten virus.“ Těmito slovy uvedla na webu iLiteratura.cz svůj humorně laděný Otevřený dopis premiéru Babišovi spisovatelka [Magdalena Platzová](#), která předsedovi české vlády doporučuje obstarat stroj na déšť.

Nedávno začal po internetu kolovat dotazník, který je součástí rozsáhlejšího výzkumu dopadů současné krize v souvislosti s COVID-19, ovšem sbírá data pouze za oblast divadla a tance, hudby a výtvarného umění. K 21. květnu byl však na základě poptávky a s pomocí zástupců literární scény nově připraven i [dotazník pro oblast literatury](#). Obsahuje množství otázek, které vedle zmapování ztrát mohou napomoci detailnímu zmapování provozu, ekonomiky a systémových potřeb literárního sektoru i porovnání literatury s dalšími uměleckými obory. Respondent si může vybrat ze tří variant podle toho, jestli jej vyplňuje sám za sebe, za organizaci patřící mezi komerční subjekty nebo za organizaci, která v oblasti literatury náleží k neziskovým subjektům.

„Když jsme s autorkou koncepce **Jitkou Jindřiškovou** začínaly připravovat toto číslo, řešily se v našich společenských kruzích hlavně klimatické otázky. Zabývali jsme se suchem, teplem, lyžováním, létáním, tříděním. Zdálo se, že číslo věnované norské fantastice, zejména postapokalyptické a dystopické literatuře zaměřené na ekokritiku a chmurné výhledy do budoucnosti přírody, planety a lidstva, se v edičním plánu časopisu objevilo v pravou chvíli. Místo pravé chvíle nicméně přišla pandemie a celý svět řeší úplně jiné věci. Vlastně se tím ale zároveň potvrdila jedna stará pravda: jen minimum vizí budoucnosti se strefí,“ píše mimo jiné **Silvie Miltnerová** v předmluvě k novému číslu [Plavu](#) (4/2020) s tématem Když norské sci-fi potká cli-fi.

*

Nijak vznešený jazyk, zato příjemně neobvyklá přirovnání, která překladatele nutí hledat alternativy – tak popisuje výrazivo slavné polské spisovatelky **Olgy Tokarczukové** její dvorní překladatel do češtiny [Petr Vidlák](#), který byl hostem Markéty Kaňkové ve vltavské Vizitce. Psal se rok 1999, když se tento rodák z Karvinska a absolvent katedry slavistiky na Ostravské univerzitě poprvé setkal s psaním tehdy sedmatřicetileté Olgy Tokarczukové. Přes básnířku a překladatelku Renatu Putzlacher se k němu dostal metafyzický román *Pravěk* a jiné časy, kterým se v Polsku i v zahraničí proslavila. Petr Vidlák ho přeložil – a tak se z něj stal překladatel.

„Pro většinovou populaci dnes převzaly roli literárního resp. knižního kulturního stánku knihkupectví, kterých je mnoho a jsou dostupná každému čtenáři. V tomto smyslu je mi líto, že Ministerstvo kultury ČR ani zastupitelé měst nevnímají přínosy knihkupectví,“ řekl [Roman Sviták](#), zakladatel a majitel jednoho z největších českých nakladatelství odborné literatury Grada Publishing, v rozhovoru pro iLiteraturu.cz, který s ním udělal Jan Lukavec.

Ilustrátorkou roku 2019 je podle odborné poroty soutěže Czech Grand Design letos osmadvacetiletá [Nikola Logosová](#). O kreslířském světě plném rozmanitých detailů a městských zákoutí i o řeckých kořenech a studiích na UMPRUM mluvila ve vltavské Vízitce s Ondřejem Cihlářem. Ocenění ji těší, bere ho ale s rezervou: výběr vítězů vnímá jako otázku osobního vkusu a zároveň ví, že v České republice působí celá řada šikovných ilustrátorů a ilustrátorek.

[Jana Nečasová](#) žila po studiích bohemistky několik let v zahraničí a živila se mnoha různými profesemi. Po návratu se nachomýtlá k pozici externí redaktorky v brněnském nakladatelství Host a dostala se tak zase k tomu, co jí zaměstnávalo hlavu odjakživa, k významu slov a jejich vzájemným vztahům. Postupně zjistila, že i s češtinou se dnes člověk může stát digitálním nomádem, a mnoho knih tak rediguje z různých koutů světa. Rozhovor s ní pro časopis XB-1 pořídil Roman Tilcer.

„V první chvíli jsem si i říkala, jestli vůbec teď lidi mají náladu číst, jestli nejsou všichni příliš zavalení zprávami a strachy, jestli se jim bude chtít utrácet za knihy... Zároveň je pro mě výzva nečekat na „ideální“ příležitost, ale vyzkoušet, jak se to dá udělat za daných okolností. Podobně to viděl můj nakladatel Viktor Stoilov,“ přiblížila okolnosti vydání své nové prózy Smrtholka spisovatelka [Lucie Faulerová](#) v rozhovoru s Petrem Frintou pro Deník N.

„Když předloni vyšel román Hodiny z olova, vyprávějící mimo jiné o tom, že ekonomický profit a diktatura si mohou vzájemně pomáhat, měla už několik let zakázaný vstup do Číny. Její předchozí romány Kobold (2011) a Příspěvek k dějinám radosti (2014) zase téměř vizionářsky otevíraly celosvětové téma zneužívání žen. Pro Radku Denemarkovou je psaní hledáním pravdy. A její obranou v místech, kde je ohrožena,“ uvedl Miroslav Balašík svůj rozhovor se spisovatelkou [Radkou Denemarkovou](#) pro časopis Host. A stejné autorce věnovala příspěvek na webu iLiteratura.cz literární historička a germanistka [Dana Pfeiferová](#). „Od dob Roberta Musila jsem totiž nečetla takto přesvědčivou literární analýzu jedné epochy,“ píše v souvislosti s jejím románem „o Číně v nás“ Hodiny z olova.

„Dvacet kilometrů severně od Budapešti leží ostrov. Ostrov ohraničeného ráje. Žije tu pětigenerační komunita Menedék, skupina chatařů, potomků židovských komunistů, turistů, volnomyšlenkářů, esperantistů. Je to jediný opravdový ostrov, o kterém Dora Kaprálová píše ve své poslední próze. Všechny další ostrovy v autorčině stejnojmenné knize jsou čistě abstraktní.“ – Autorka Ostrovů [Dora Kaprálová](#) byla hostem pořadu Liberatura na Radiu Wave.

*

Než dojde na tradiční knižní tipy, dovolím si vás pozvat ke sledování facebookové stránky [Knihomilové](#), potažmo členství ve stejnojmenné [skupině](#). Najdete tam všechno, o čem vás každý týden informuji v tomto newsletteru, a k tomu ještě leccos navíc. Třeba anketní cyklus „**Na čem pracuje**“, kde se čeští překladatelé a překladatelky (doposud Viktor Janiš, Anna Tkáčová, Jitka Hanušová, Michal Švec, Anna Plasová a Michaela Škultéty) svěřují se svými aktuálními projekty.

A teď už slíbené tipy na zajímavé **knižní novinky**...

[Daňa Horáková: O Pavlovi \(nakl. Torst\)](#)

Vzpomínky české novinářky, prozaičky a kulturní organizátorky (mj. též ministryně kultury města Hamburk) Dani Horákové na léta strávená s jejím manželem, filmovým režisérem, scenáristou a prozaikem Pavlem Juráčkem. Autorčino vzdělání i spisovatelská a životní zkušenost jí umožnily napsat knihu, která je nejen detailním, intimním, místy humorným a v mnohém strhujícím psychologickým portrétem významné osobnosti české kultury, ale i svědectvím o širším okruhu mnoha Juráčkových a jejich přátel a známých z oblasti českého filmu, divadla, disentu a exilu (Václava Havla, Miloše Formana, Věry Chytilové, Jiřího Menzela, Rudolfa Slánského mladšího, Pavla Kohouta, Milana Machovce, Ludvíka Vaculíka, baronky Blanky Battagliové a mnoha dalších). Kniha není zdaleka jen vzpomínková, ale jde také o obecnou reflexi - lidské povahy, mezilidských vztahů, tlaku dějin na člověka a v posledu i lidského osudu a lidské odpovědnosti za vlastní život vůbec. A lásky, která ničí, ale je přesto životodárná.

[Egon Bondy: Dlouhé ucho \(nakl. Akropolis\)](#)

Rukopis, resp. autorské korektury této vůbec poslední Bondyho prózy (1997), byly po dvacet let považovány za ztracené či zničené, takže teprve poté, co byly v r. 2018 tyto textové podklady náhodně nalezeny a posléze uceleny, bylo možno uvažovat o vydání tohoto díla. Jde o jeden z řady Bondyho „filosofických životopisů“, jimiž jsou evokovány životní osudy význačných starověkých či středověkých myslitelů a jejich názory jsou konfrontovány s dneškem a s autorovými vlastními filosofickými reflexemi. V této próze, již možno považovat v jistém smyslu za Bondyho „poslední slovo“, za jeho myšlenkovou závěť, jde o příběh pololegendárního čínského filosofa Lao-c', zakladatele filosofické koncepce taoismu. V příběhu sledujeme odchod „Dlouhého ucha“, jemuž je Lao-c' předobrazem, pryč od civilizace, nejprve do polobarbarských pohraničních končin a pak ještě dále až do horské divočiny, kde konečně nachází samotu, klid a smrt. Příběh je zpestřen mnoha staročínskými reáliemi, s nimiž byl autor dobře obeznámen, neboť právě poslední léta svého života se více než kdy předtím zabýval čínskou kulturou, filosofií a zejména taoismem.

[Szczepan Twardoch: Král \(přel. Michala Benešová, nakl. Host\)](#)

Všechno začíná v přeplněném sále, kde nadšené publikum sleduje boxerský zápas. Probíhá souboj o titul mistra Varšavy. Polští fanoušci podporují falangistu Andrzeje Ziemińského, zatímco ze židovských tribun se ozývají výkřiky na počest závodníka klubu Makabi Varšava Jakuba Šapira. Tento večer je jeho. Mezi jásáním jedněch a hvízdáním druhých sledují Šapirův triumf sedmnáctiletý Mojše Bernštajn a socialista a král varšavského podsvětí Kmotr

Kaplica. – O čtyřicet let později v Tel Avivu se voják ve výslužbě sklání nad psacím strojem, aby vzpomínal na večer, kdy v ringu poprvé uviděl pohledného a sebejistého boxera. Tehdy ovšem netušil, že právě Šapiro, Kaplicova pravá ruka, v roce 1937 zabil jeho otce, a už vůbec si neuvědomoval, kolik v jeho životě změní jeden večer a setkání s Kmotrem Kaplicou...

[Lucy Fricke: Dcery \(přel. Michaela Škultéty, nakl. Akropolis\)](#)

Martha a Betty, dvě nerozlučné kamarádky, které vyražejí na nedobrovolnou cestu do Švýcarska. Na zadním sedadle jejich vozu sedí smrtelně nemocný otec jedné z nich. Má to být jeho poslední, definitivní cesta – Kurt hodlá ve Švýcarsku podstoupit eutanázii. Nakonec ale nic nedopadá tak, jak očekáváme. Všechno se v průběhu jejich cesty změní a nic už nebude jako dřív. Lucy Fricke ve své knize vypráví o ženách, které zaskočil střední věk, protože ve svých očích nikdy nedospěly. Vypráví o loučení, jehož nezůstane ušetřen nikdo z nás. Vypráví o otcích, kteří odcházejí až příliš brzy. V živých dialozích a s černým humorem autorka vykresluje poněkud groteskní cestu na jih, přes Švýcarsko a Itálii až na osamělý řecký ostrov, a zároveň se nepozorovaně noří stále hlouběji do příběhů a osudů hlavních hrdinů. A její hlavní otázkou přitom není, odkud přicházíme, nýbrž jak jsme se ocitli tam, kde jsme a jestli vůbec vede cesta zpátky.

Petr Nagy

Půlnoční Noviny P. N. naleznete na webu [Literární poustevna](#) či v Poznámkách na facebookové stránce [Literární poustevna Petra Nagye](#) a případným zájemcům je budu milerád pravidelně zasílat e-mailem ve formátu PDF (pište na poselpulnoci@seznam.cz).